

Nr 114

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § föräldrabalken, m. m.; given Stockholms slott den 5 april 1968.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslå riksdagen att

dels godkänna den inom Europarådet den 24 april 1967 avslutade europeiska konventionen om adoption av barn,

dels antaga härvid fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § föräldrabalken.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

BERTIL

Herman Kling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en inom Europarådet avslutad europeisk konvention om adoption av barn. Vidare föreslås att i föräldrabalken införs en av konventionen påkallad särskild bestämmelse om tidpunkten för moders samtycke till adoption.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § föräldrabalken

Härigenom förordnas, att 4 kap. 5 § föräldrabalken¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

4 KAP.

5 §.

(Nuvarande lydelse)

Utän eget

Den som ej fyllt tjuguetå år må ej adopteras utan föräldrarnas samtycke. Är endera sinnessjuk, sinnesslö, utan del i vårdnaden eller å okänd ort, vare hans samtycke ej erforderligt. Är sådant fall för handen beträffande båda föräldrarna, skall i stället förmyndarens samtycke inhämtas.

Den som

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1968.

(Föreslagen lydelse)

han tillfrågas.

Den som ej fyllt tjuguetå år må ej adopteras utan föräldrarnas samtycke. *Moderns samtycke skall hava lämnats sedan hon hunnit tillräckligt återhämta sig efter nedkomsten.* Är endera av föräldrarna sinnessjuk, sinnesslö, utan del i vårdnaden eller å okänd ort, vare hans samtycke ej erforderligt. Är sådant fall för handen beträffande båda föräldrarna, skall i stället förmyndarens samtycke inhämtas.

förmyndarens samtycke.

¹ Senaste lydelse av 4 kap. 5 § se 1958:640.

*Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den
22 mars 1968.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *godkännande av europeisk konvention om adoption av barn, m. m.*, och anför.

Europarådets ministerkommitté utsåg år 1961 på förslag av rådets sociala kommitté och i överensstämmelse med rådgivande församlingens rekommendation nr 292 en expertkommitté, som skulle behandla frågor rörande internationella adoptioner. På förslag av expertkommittén bestämdes dess uppdrag sedermera till att avse förslag till en allmän konvention om adoption av barn. Denna skulle innehålla dels vissa grundläggande regler, som varje konventionsstat skulle förbinda sig att införliva med sin rätt, dels regler som det skulle stå konventionsstat fritt att godta eller avvisa.

Sedan expertkommittén upprättat utkast till europeisk konvention om adoption av barn och detta godkänts av ministerkommittén, öppnades konventionen för undertecknande vid kommitténs 40:e möte, som inleddes i Strasbourg den 24 april 1967. Konventionen undertecknades vid detta möte av bl. a. Sverige, Danmark och Norge. Konventionen jämte en inom justitiedepartementet verkställd översättning av densamma torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Medlemsstat i Europarådet som önskar ansluta sig till konventionen skall ratificera eller godkänna den. Konventionen, som träder i kraft tre månader efter det att det tredje ratifikations- eller godkännandeinstrumentet har deponerats hos rådets generalsekreterare, har ratificerats av Irland, Malta och Storbritannien och träder som följd därav i kraft den 26 april 1968. För stat som ratificerar eller godkänner konventionen senare träder den i kraft tre månader efter ratifikationen eller godkännandet.

Frågan om nordisk anslutning till konventionen behandlades vid nordiskt justitieministermöte i Stockholm den 24 och 25 oktober 1967. Därvid enades man från dansk, norsk och svensk sida om att de tre länderna borde ratificera konventionen den 1 juli 1968.

Efter remiss har yttranden över konventionen avgetts av socialstyrelsen, Stockholms rådhusrätt och utredningen rörande internationell adoptionsrätt.

Ratifikation av konventionen påkallar viss ändring i de svenska adoptionsreglerna.

Gällande svensk rätt

Svensk rätts allmänna bestämmelser om adoption finns i 4 kap. föräldrabalken (FB). Adoption kräver tillstånd av domstol. Adoptanten måste ha fyllt 25 år. Kvinna, som har uppnått myndig ålder, kan dock tillsammans med sin make adoptera eget barn utom äktenskap även om hon är under 25 år (1 §). Den som är omyndigförklarad får inte adoptera utan förmyndarens samtycke (2 §). Makar får bara adoptera gemensamt. Dock får ena maken adoptera ensam, om den andre vistas på okänd ort eller är sinnessjuk eller sinnesslö. Vidare får ena maken med den andres samtycke adoptera dennes barn i äktenskap eller adoptivbarn eller sitt eget barn utom äktenskap (3 §). Andra än makar får inte adoptera gemensamt. Så länge adoptanten lever får adoptivbarnet inte adopteras på nytt av annan än adoptantens make (4 §).

Den som har fyllt 12 år får inte adopteras utan eget samtycke. Adoption får dock ske av den som är mellan 12 och 16 år utan dennes samtycke, om det kan antas lända honom till skada att bli tillfrågad. För adoption av den som är under 21 år krävs föräldrarnas samtycke. Är någon av föräldrarna sinnessjuk, sinnesslö, utan del i vårdnaden eller på okänd ort är hans samtycke dock inte erforderligt. Om sådant fall föreligger beträffande båda föräldrarna fordras i stället samtycke av förmyndaren. Den som är omyndigförklarad får inte adopteras utan förmyndarens samtycke (5 §). Även föräldrar vilkas samtycke inte behövs skall om möjligt höras om adoptionen. Detsamma gäller särskilt förordnad förmyndare (20 kap. 6 § andra stycket). Enligt praxis kan föräldrar lämna sitt samtycke in blanco, dvs. utan kännedom om vem adoptanten är. Det kan exempelvis ske så att de medger att barnet adopteras av person som har utsetts eller godkänts av barnavårdsnämnden.

Rätten skall pröva adoptionens lämplighet. För tillstånd krävs att adoptionen länder till gagn för barnet och att sökanden har uppfostrat barnet eller vill uppfostra det eller det i övrigt föreligger särskild anledning till adoptionen. Ansökningsen får inte bifallas om det på någondera sidan har lämnats eller utfästs vederlag för adoptionen och inte heller om det har utfästs bidrag till barnets underhåll, såvida det inte är fråga om engångsbidrag och beloppet eller förbindelse på detta har överlämnats till barnavårdsnämnden (4 kap. 6 §). I adoptionsärendet skall domstolen försöka inhämta upplysningar om barnet och adoptanten och om eventuellt ut-

fästa vederlag och underhållsbidrag. Har barnet inte fyllt 18 år, skall yttrande inhämtas från vederbörande barnavårdsnämnder (20 kap. 6 § första stycket).

Genom adoptionen får adoptivbarnet i fråga om vårdnad, underhåll, förmynderskap och arvsrätt samma ställning i förhållande till adoptanten som om det var dennes barn i äktenskap, och samtidigt avskärs banden mellan barnet och dess släkt. Har make adopterat den andre makens barn betraktas dock barnet som deras gemensamma (6 kap. 11 §, 7 kap. 5 § och 11 kap. 1 § tredje stycket FB, 4 kap. 1 och 2 §§ ärvdabalken). Genom adoptionen förvärvar adoptivbarnet adoptantens släktnamn. Domstolen kan dock tillåta att barnet behåller sitt tidigare släktnamn. I så fall kan barnet senare genom anmälan till pastorsämbetet förvärva adoptantens släktnamn (3 § namnlagen den 11 oktober 1963, nr 521). Beträffande adoptionens verkan i medborgarskapshänseende finns inte några särskilda bestämmelser. Svenskt barn, som adopteras av utlänning, behåller alltså sitt svenska medborgarskap, och för att utländskt barn, som adopteras av svensk, skall bli svensk medborgare krävs naturalisation enligt 6 § lagen den 22 juni 1950 (nr 382) om svenskt medborgarskap. Naturalisation beviljas av Kungl. Maj:t. För bifall till ansökan om naturalisation uppställs vissa villkor med avseende på ålder, hemvist här i landet m. m. Föreligger med hänsyn till sökandens förhållanden särskilda skäl att ta upp denne till svensk medborgare kan dock naturalisation beviljas även om dessa villkor inte är uppfyllda. Enligt praxis anses sådana skäl alltid föreligga i fråga om barn som har blivit adopterat av svensk medborgare genom beslut som gäller här i landet.

Adoptivförhållande kan hävas på ansökan av adoptanten, om adoptivbarnet befinnes lida av sinnesslöhet, annat svårt själsligt eller kroppsligt lyte eller svårartad sjukdom, som kan antas härröra från tiden före adoptionen utan att adoptanten då kände till förhållandet. Ansökan skall göras inom fem år från adoptionen (4 kap. 8 § FB). Adoptanten kan vidare få adoptivförhållandet hävt, om adoptivbarnet grovt har förgått sig mot adoptanten eller dennes närmaste eller för ett lastbart eller brottsligt liv och det uppenbarligen inte kan fordras att adoptivförhållandet ändå skall bestå (9 § andra stycket). Hävning kan ske också på adoptivbarnets begäran, dels om adoptanten grovt har förgått sig mot barnet eller i märklig mån försummar sina plikter mot det eller för ett lastbart eller brottsligt liv, så att barnets bästa påkallar att förhållandet upphör, dels om det i annat fall är av väsentlig betydelse för barnet att så sker (9 § första stycket). Adoptivförhållandet kan dessutom hävas efter överenskommelse mellan adoptanten och adoptivbarnet, sedan barnet har fyllt 21 år (10 §). Har barnet adopterats av makar skall hävning avse båda makarna (11 §). Om adoptanten dör, får adoptivförhållandet hävas på ansökan av adoptivbarnets föräldrar eller en av dem, om detta påkallas av hänsyn till barnets bästa. Om barnet efter adoptantens död adopteras av annan, anses det tidigare adoptivför-

hållandet hävt (12 §). I ärende om hävande jämlikt 8, 9 eller 12 § skall yttrande inhämtas från dem som skall höras i ärende om tillstånd till adoption (20 kap. 7 § andra stycket).

Genom hävning upphör all verkan av adoptionen såvitt angår adoptivbarnets ställning till adoptanten och dennes släktingar. Om särskilda skäl föreligger kan dock domstolen bestämma, att adoptanten skall bidra till adoptivbarnets underhåll. Hävning som grundas på överenskommelse medför ingen förändring beträffande underhållsskyldighet och arvsrätt mellan adoptivbarnet och dess släktingar. I andra fall bestämmer domstolen, om adoptionens verkningar i dessa hänseenden skall bestå. Om barnet är underårigt, skall domstolen besluta vem som skall ha vårdnaden och vara förmyndare (4 kap. 13 §).

Förfarandet i adoptionsärenden är i regel skriftligt. Om muntlig förhandling skall äga rum, kan domstolen enligt 20 kap. 38 § FB när det finnes lämpligt förordna att förhandlingen skall hållas inom stängda dörrar.

De nuvarande bestämmelserna om adoption gäller sedan den 1 juli 1959, då ärvdabalken den 12 december 1958 och lagen samma dag (nr 640) om ändring i föräldrabalken trädde i kraft. De regler som gällde dessförinnan innebar, att adoptivbarnet hade en något svagare ställning i förhållande till adoptanten än dennes egna barn i äktenskap och att vissa band fanns kvar mellan adoptivbarnet och dess släkt. Sålunda var barnets föräldrar skyldiga att bidra till barnets underhåll, om adoptanten och hans make blev ur stånd till det. Vidare innebar hävning av adoptivförhållande i princip att samtliga rättsverkningar av adoptionen upphörde. Adoptivbarn och dess avkomlingar hade arvsrätt efter adoptanten med den inskränkningen att arvsrätten inte fick inkräkta på bröstarvinges laglott. Någon arvsrätt efter adoptantens släktingar förelåg däremot inte. Adoptivbarnets och dess släktingars arvsrätt i förhållande till varandra bestod med vissa inskränkningar, men om adoptivbarnet saknade arvsberättigade släktingar skulle adoptanten ärva. De nu angivna underhålls- och arvsreglerna gäller alltjämt i fråga om adoptioner som har beviljats innan de nya bestämmelserna trädde i kraft, om inte domstol på ansökan inom fem år efter ikraftträdandet har meddelat särskild förklaring att de nya reglerna skall tillämpas.

Rörande adoption när parterna tillhör olika stater finns bestämmelser i 6 kap. lagen den 8 juli 1904 (nr 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption i dess lydelse enligt lag den 10 juni 1949 (nr 384). Där föreskrivs att utländsk medborgare inte får adoptera eller adopteras här i landet utan att adoptionen blir gällande i den stat han tillhör. Svensk medborgare får inte adoptera eller adopteras i främmande stat utan Kungl. Maj:ts medgivande (1 §). Om adoptanten är utlänning, får adoptivförhållandet inte hävas här om inte hävningen blir gällande i hans hemland, och är adoptanten svensk får hävning inte ske utomlands med giltighet här i landet utan Kungl. Maj:ts medgivande (2 §).

I fråga om medborgare i annat nordiskt land gäller särskilda bestämmelser enligt förordningen den 31 december 1931 (nr 429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap.

Konventionen

Konventionen innehåller fyra avdelningar. Avdelning I (art. 1—3) med rubriken »Åtaganden och tillämpningsområde» anger omfattningen av konventionsåtagandet och konventionens tillämpningsområde. Avdelning II (art. 4—16) bär rubriken »Grundläggande bestämmelser» och innehåller huvudsakligen regler om förutsättningarna för adoption och om adoptions rättsverkningar. Avdelning III (art. 17—20) med rubriken »Tilläggsbestämmelser» innehåller vissa bestämmelser som närmast har karaktär av rekommendationer och som det står konventionsstat fritt att följa eller inte. Avdelning IV (art. 21—28) slutligen med rubriken »Slutbestämmelser» innehåller bestämmelser om undertecknande, ratifikation, ikraftträdande m. m.

Konventionen avser bara adoption i rättslig mening av den som är under 18 år och omyndig samt inte är eller har varit gift (*art. 3*). Enligt *art. 1* förbinder sig konventionsstaterna att se till att deras lagstiftning stämmer överens med de grundläggande bestämmelserna om adoption i avdelning II samt att underrätta Europarådets generalsekreterare om de åtgärder som har vidtagits i sådant syfte. Enligt expertkommittén torde dessa bestämmelser i allmänhet böra ta sig uttryck i regler i lag eller i administrativ författning. Emellertid framhålls att konventionsåtagandet får anses uppfyllt om de principer som bestämmelserna avser motsvaras av en stadigvarande praxis i vederbörande land. I samband med ratificering eller godkännande av konventionen får konventionsstat reservera sig mot högst två av reglerna i avdelning II (*art. 25*). Konventionsstat får vidare tillämpa regler som är gynnsammare för adoptivbarnet (*art. 16*). Enligt *art. 2* förbinder sig konventionsstat att överväga de ytterligare regler rörande adoption, som finns i avdelning III. Konventionsstat, som beslutar att tillämpa någon av dessa regler eller att upphöra därmed, skall underrätta generalsekreteraren där- om.

Avdelning II inleds med en bestämmelse om att adoption för att vara giltig skall ha beviljats av judiciell eller administrativ myndighet (*art. 4*). Därefter behandlas frågan om vilka samtycken som krävs för att adoption skall få äga rum (*art. 5*). Beträffande barn i äktenskap skall föräldrarnas och beträffande barn utom äktenskap moderns samtycke inhämtas. Saknar barnet föräldrar som kan lämna samtycke, fordras samtycke av den person eller det organ som utövar föräldramyndigheten i deras ställe. Vidare krävs samtycke av adoptantens make (*art. 5 punkt 1*). I vissa speciella fall kan man underlåta att inhämta samtycke eller bortse från att samtycke har vägrats (*art. 5 punkt 2 och 3*). Moders samtycke till adoption får inte lämnas förrän

viss tid, minst sex veckor, har förflutit efter barnets födelse. Om sådan tid inte har föreskrivits i lag, gäller att så lång tid skall ha förflutit från barnets födelse att modern enligt adoptionsmyndighetens uppfattning har kunnat återhämta sig tillräckligt efter nedkomsten (*art 5. punkt 4*).

Barn får adopteras antingen av äkta makar eller av en person. Ett adoptivbarn får inte adopteras på nytt av annan än adoptantens make, såvida inte den förre adoptanten har avlidit eller adoptionen har ogiltigförklarats eller upphört (*art. 6*). Adoptanten skall ha uppnått viss i lag angiven minimiålder, vilken får vara lägst 21 och högst 35 år. Undantag från kravet på minimiålder medges dock för fall där adoptanten är fader eller moder till barnet eller där synnerliga skäl föreligger (*art. 7*).

Innan adoptionsmyndigheten bifaller ansökan om adoption skall den övertyga sig om att adoptionen kommer att bli till gagn för barnet. Särskild vikt skall fästas vid att barnet genom adoptionen får ett stabilt och harmoniskt hem. Aldersskillnaden mellan adoptant och adoptivbarn bör inte vara mindre än normal åldersskillnad mellan föräldrar och barn (*art. 8*). Vederbörliga undersökningar skall göras beträffande adoptanten, barnet och dess familj. Dessa undersökningar bör omfatta vissa närmare angivna frågor. De skall om möjligt utföras av socialtjänstemän med kompetens på området (*art. 9*). Konventionsstaterna skall hjälpa varandra med undersökningar i adoptionsärenden, som har anknytning till olika stater (*art. 14*), och Europarådets generalsekreterare skall underrättas om de myndigheter till vilka hänvändelser om sådan hjälp kan riktas (*art. 26*).

Genom adoptionen förvärvar adoptivbarnet och adoptanten samma rättigheter och skyldigheter i förhållande till varandra som barn i äktenskap och dess föräldrar. Samtidigt upplöses motsvarande band mellan barnet och de naturliga föräldrarna. Det finns dock möjlighet att låta vissa av föräldrarnas skyldigheter bestå subsidiärt. Adoptivbarnet bör kunna förvärva adoptantens släktnamn. I fråga om arv efter adoptanten skall adoptivbarnet behandlas som om det var dennes barn i äktenskap (*art. 10*). Om adoptivbarnet har annat medborgarskap än adoptanten, skall det underlättas för barnet att förvärva dennes medborgarskap. Adoption får inte medföra förlust av medborgarskap annat än då den som adopteras har eller förvärvar annat medborgarskap (*art. 11*).

Det är inte tillåtet att genom lag begränsa det antal barn som får adopteras av samma person. Inte heller får rätten att adoptera barn inskränkas i fråga om den som har eller skulle kunna få barn i äktenskap. Om adoption skulle förbättra ett barns rättsliga ställning får det inte uppställas hinder mot adoption av eget barn utom äktenskap (*art. 12*).

Hävning av adoptivförhållande får så länge barnet är underårigt företas bara av judiciell eller administrativ myndighet. Det skall föreligga särskilda skäl för åtgärden, och vidare krävs att det är i lag medgivet att häva adoptivförhållande på sådana skäl (*art. 13*).

Åtgärder skall vidtas för att hindra varje otillbörlig vinning på grund av att barn lämnats till adoption (*art. 15*).

De icke obligatoriska bestämmelserna i avdelning III inleds med en föreskrift om att adoption inte får beviljas förrän barnet har varit i adoptantens vård under så lång tid att adoptionsmyndigheten kan bilda sig en rimlig uppfattning om det framtida förhållandet dem emellan (*art. 17*). Vidare föreskrivs att rådgivningsorgan i adoptionsfrågor skall främjas (*art. 18*) och att orientering i sådana frågor skall ingå i undervisningen för socialtjänstemän (*art. 19*).

Denna avdelning innehåller också vissa sekretessbestämmelser (*art. 20*). Adoption skall kunna genomföras utan att adoptantens identitet avslöjas för barnets familj. Adoptionsförfarandet skall kunna äga rum inom stängda dörrar. Adoptant och adoptivbarn skall kunna få utdrag ur allmänna register, som ger upplysning om tid och plats för barnets födelse men inte anger adoptivförhållandet eller de naturliga föräldrarnas identitet. Allmänna handlingar skall förvaras eller deras innehåll i vart fall återges på sådant sätt att upplysningar om sistnämnda förhållanden inte blir kända för andra än dem som har ett berättigat intresse av att få del av dem.

Enligt slutbestämmelserna i avdelning IV är konventionen öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater. Som jag nämnde inledningsvis skall den ratificeras eller godkännas. För signatärstat, som ratificerar eller godkänner konventionen sedan den har trätt i kraft, blir konventionen tillämplig tre månader efter det att ratifikations- eller godkännandeinstrument har deponerats hos Europarådets generalsekreterare (*art. 21*). Enligt *art. 22* kan stat, som inte är medlem i Europarådet, inbjudas att ansluta sig till konventionen, sedan den har trätt i kraft. Av övriga slutbestämmelser kan här nämnas, att konventionen gäller utan tidsbegränsning men att konventionsstat äger säga upp konventionen hos Europarådets generalsekreterare (*art. 27*).

Konventionen behandlar inte frågor om tillämplig lag vid internationella adoptioner. Sådana frågor regleras i en Haagkonvention den 15 november 1965 om behörig myndighet, tillämplig lag och erkännande av beslut rörande adoption. Denna konvention har ännu inte trätt i kraft. Den har hittills inte ratificerats av något av de nordiska länderna.

Remissyttrandena

Samtliga tre remissinstanser tillstyrker svensk anslutning till konventionen. *Utredningen rörande internationell adoptionsrätt*, i det följande benämnd utredningen, anser att konventionen ger uttryck för en modern uppfattning av adoptionsinstitutet. Den kan leda till att de ofta betydande olikheterna mellan de europeiska adoptionslagarna utjämnas och bidra till en för adoptivbarn gynnsam utveckling i vissa länder. Utredningen anser att

Sverige bör ratificera konventionen för att i sin mån stödja en sådan utveckling. *Socialstyrelsen* säger sig dela den i konventionens inledning uttalade uppfattningen, att gemensamma regler om adoption skulle bidra till att minska de svårigheter som de nuvarande olikheterna mellan skilda länders adoptionslagstiftning medför och samtidigt vara till gagn för de barn som adopteras. *Rådhusrätten* framhåller, att konventionen får betydelse främst i fråga om adoptioner med internationell anknytning. Fördelarna med en adoptionslagstiftning, som är enhetlig för så många stater som möjligt, framstår för sådana fall som uppenbara. Genom att stater som inte tillhör Europarådet har möjlighet att ansluta sig till konventionen blir denna på sikt allt värdefullare. Emellertid kan konventionen f. n. inte anses utgöra mera än ett steg på vägen mot målet. Den reservationsrätt som enligt art. 25 tillkommer fördragsslutande stat och de möjligheter som finns att avvika från konventionens regler i olika avseenden, t. ex. enligt art. 5, art. 7 punkt 2 och art. 16, innebär risk för att värdet av konventionen blir begränsat.

Konventionens obligatoriska bestämmelser överensstämmer enligt remissinstanserna i stort sett väl med gällande svensk rätt. I yttrandena berörs vissa av dessa bestämmelser närmare.

I anslutning till reglerna i art. 5 om föräldrars samtycke till adoption tar sålunda ett par remissinstanser upp frågan om tillåtligheten av *s a m t y c k e i n b l a n c o*. De hänför sig därvid till ett uttalande under förarbetena till konventionen, enligt vilket samtycket måste avse viss bestämd adoption men adoptantens identitet inte behöver vara känd för den som lämnar samtycket. *Rådhusrätten* anser det tveksamt om nuvarande praxis i vårt land att godta inblancosamtycke skulle bli accepterad av andra fördragsslutande stater. Om så inte kan antas bli fallet bör en reservation övervägas på denna punkt. *Utredningen* anser däremot inte att någon sådan reservation behövs. Konventionstexten ger inte erforderlig täckning för ett krav på att samtycket skall avse viss bestämd adoption.

Föreskriften i art. 5 punkt 4 att *m o d e r s s a m t y c k e* till adoption får lämnas först viss tid efter barnets födelse behandlas av samtliga remissinstanser. Regeln bedöms som lämplig för att hindra förhastade medgivanden. Den överensstämmer enligt *utredningen* med vad som hos oss anses vara god praxis. Det är dock tveksamt om man utan lagstiftning kan anse dess iakttagande garanterat i tillräcklig grad för att Sverige skall ha fullgjort sina förpliktelser enligt konventionen. Dennas krav skulle kunna tillgodoses genom ett tillägg till 4 kap. 5 § andra stycket FB av innehåll att moders samtycke skall vara avgivet vid sådan tidpunkt att hon har hunnit tillräckligt återhämta sig efter nedkomsten. *Socialstyrelsen* och *rådhusrätten* anser inte, att konventionens regel motsvaras av någon fast praxis hos oss. Enligt *rådhusrätten* är det inte ovanligt att modern lämnar sitt samtycke medan hon befinner sig på barnsördsavdelning vid sjukhus, och det förekommer också att samtycke lämnas innan barnet är fött. Endast i undan-

tagsfall torde barnvårdsnämnd, när adoption blir aktuell, höra efter om modern vidhåller ett sålunda lämnat samtycke. Både rådhusrätten och socialstyrelsen förordar att en bestämmelse som motsvarar föreskriften i konventionen införs i FB. I samband därmed hör enligt styrelsen frågan om en fixerad minimitid övervägas.

Socialstyrelsen sammanställer den nu berörda bestämmelsen i art. 5 punkt 4 med den ej obligatoriska regeln i art. 17 om att adoption inte får beviljas förrän barnet har vistats hos adoptanten under viss prövotid. Båda reglerna torde vara oundgängliga för adoptionsverksamheten, men de innebär vissa faror, om de inte tillämpas med omsorg, kunnighet och gott omdöme. Till belysning av de problem som uppstår sig vid adoption av spädbarn anför styrelsen vidare. De tilltänkta adoptivföräldrarna bör om möjligt få hand om barnet relativt tidigt. Barnet bör helst inte vara så gammalt, att det redan hunnit få starka bindningar till modern eller någon annan person. I sådant fall kan omplaceringen innebära en chock för barnet som får menlig inverkan på dess emotionella utveckling. Den som tar emot barnet känner sig i regel inte riktigt säker om att få behålla det, så länge adoptionen är ofullbordad. Man vet att modern har möjlighet att när som helst återta sitt samtycke. Detta skapar oro, och det är praktiskt taget oundvikligt att oron förmedlas till barnet. Adoptivföräldrarna in spe är under dessa förhållanden inte i stånd att inge barnet den känsla av trygghet, som är så betydelsefull för dess utveckling till en harmonisk och välanpassad människa. Barnpsykologisk och barnpsykiatrisk expertis torde därför anse, att barnets prövotid i det nya hemmet bör vara så kort som möjligt. Ju omsorgsfullare utredningar och förberedelser som föregått placeringen, desto mera bör prövotiden kunna förkortas. De flesta auktoriteter torde numera vara överens om att barnet helst bör komma till sitt blivande adoptivhem redan vid omkring tre månaders ålder och allra senast vid omkring sex månaders ålder samt att adoptionen därefter bör genomföras utan onödigt dröjsmål. Enligt socialstyrelsens uppfattning torde det vid väl förberedda adoptioner ofta vara tillräckligt med en prövotid i adoptivhemmet på omkring tre månader — i vissa fall mindre. Möjligheten att följa ovan skisserade tidsschema är beroende av, bl. a., hur snart ett godtagbart samtycke till adoptionen kan erhållas av barnets moder. Ej sällan är det nödvändigt att ge sig till tåls med samtyckefrågan under avsevärd tid. I sådana fall kan moderns legitima intresse av att få god tid på sig för det livsavgörande beslutet komma i strid med barnets legitima intresse av att få sitt trygghetsbehov tillgodosett. Det bör därvid vara vederbörande socialarbetares uppgift att försöka klarlägga problemet för modern och därigenom om möjligt hjälpa henne fram till ett realistiskt och hållbart beslut.

Vissa andra av konventionens obligatoriska bestämmelser behandlas av *utredningen*. Regeln i art. 8 punkt 3 om att ålderskillnaden mellan adoptant och adoptivbarn inte bör vara mindre

än normal åldersskillnad mellan föräldrar och barn saknar direkt motsvarighet i svensk lag men får anses täckt av FB:s allmänna bestämmelse om lämplighetsprövning och överensstämmer med svensk praxis. De detaljerade anvisningarna i art. 9 punkt 2 om den undersökning som skall göras i adoptionsärenden bör bringas till barnavårdsnämndernas kännedom, lämpligen genom anvisningar från socialstyrelsen. De som gör utredningar i adoptionsärenden torde inte alltid ha sådana kvalifikationer som art. 9 punkt 3 kräver. Med hänsyn till bestämmelsens utformning behövs inte några omedelbara åtgärder från svensk sida, men frågan bör uppmärksammas vid det fortsatta lagstiftningsarbetet på socialvårdens område. I anslutning till art. 10 punkt 1 säger sig utredningen utgå från att konventionen inte har avsett att reglera eventuella skyldigheter och rättigheter mellan adoptant eller adoptivbarn och tredje man, t. ex. staten. Med denna utgångspunkt finns från svensk synpunkt intet att erinra mot konventionsbestämmelsen, eftersom rättsverkningarna av adoption enligt svensk lag överensstämmer med konventionens krav. Bestämmelserna om arvsrätt i art. 10 punkt 5 tillgodoses inte helt av de regler som gäller hos oss, när adoption har ägt rum enligt äldre lag och det inte meddelats förklaring enligt punkt 1 i övergångsbestämmelserna till lagen den 12 december 1958 om ändring i föräldrabalken. Det får emellertid anses självklart att konventionen inte avser äldre rättsförhållanden. Fördragsslutande stat kan inte rimligen vara hindrad att vid lagändringar i anledning av konventionen reglera övergångsförhållanden på det sätt den finner lämpligt. Bestämmelsen i art. 11 punkt 1 om naturalisation saknar direkt täckning i svensk lag men överensstämmer med Kungl. Maj:ts praxis. Reglerna i art 13, som rör hävande av adoption, omfattar inte två fall, där adoption enligt svensk rätt anses hävd utan uttryckligt beslut. Om adoptivbarn efter adoptantens död adopteras av annan, skall enligt 4 kap. 12 § andra stycket FB det tidigare adoptivförhållandet anses hävt. Vidare anses utan direkt lagstöd adoptivförhållande hävt, om adoptanten och adoptivbarnet i strid mot förbudet i 2 kap. 12 § giftermålsbalken ingår äktenskap med varandra. Konventionsbestämmelsen torde dock inte behöva föranleda någon svensk lagstiftning. Det förra fallet synes vara förutsatt i konventionen, eftersom det i art. 6 punkt 2 d) begagnade uttrycket, att adoptionen »upphört», torde ha sin grund i att på vissa håll en tidigare adoption aldrig formellt upphävs men upphör i samband med att ny adoption beviljas. Det senare fallet lär inte förekomma i praktiken och torde saklöst kunna lämnas därhän.

Med anledning av bestämmelserna i art. 14 om att konventionsstaterna skall hjälpa varandra med utredningar i adoptionsärenden och i art. 26 om att Europarådets generalsekreterare skall underrättas om de myndigheter till vilka hänvändelser om sådan hjälp skall riktas anför *socialstyrelsen*, att det naturligaste synes vara att den åsyftade uppgiften tilldelas styrelsen. Denna har redan nu eu omfattande verksamhet

som förmedlande organ i internationella adoptionsärenden och följkalligen betydande erfarenhet på området. *Utredningen* anser, att framställningarna bör centraliseras till ett organ. Om Sverige ansluter sig till haagkonventionen om adoption bör, med hänsyn till de internationellrättsliga frågor som regleras där, utrikesdepartementets rättsavdelning vara centralt kommunicerande organ enligt den konventionen. Detta behöver emellertid inte hindra att socialstyrelsen får fullgöra de uppgifter som avses i europarådskonventionen.

Vad därefter angår de icke obligatoriska bestämmelserna torde regeln i art. 17 om viss prövotid innan adoption beviljas enligt *socialstyrelsen* och *utredningen* motsvara vad som allmänt tillämpas i svensk praxis. Några särskilda åtgärder från svensk sida i anledning av konventionen anses därför inte behövlige. Regeln ger enligt styrelsens mening uttryck för en riktig princip. Styrelsen hänvisar dock till vad förut har återgetts om sambandet mellan denna regel och bestämmelsen om tidpunkt för moders samtycke till adoption. Vad som föreskrivs i art. 18 och 19 om institutioner för biträde i adoptionsfrågor och om utbildning av socialtjänstemän torde enligt *utredningen* redan äga tillämpning i Sverige.

Samtliga remissinstanser påpekar att föreskriften i art. 20 punkt 1 om att uppgift om adoptantens identitet skall kunna undanhållas barnets föräldrar strider mot vad som f. n. gäller i Sverige, och de anser inte att det finns anledning att frångå svensk rätts inställning på denna punkt. *Utredningen* erinrar om att frågan om skärpning av sekretessbestämmelserna rörande adoption övervägdes i samband med 1958 års ändringar i adoptionslagstiftningen. Några åtgärder ansågs inte böra vidtas, men föredragande departementschefen framhöll att frågan borde tas upp till förnyat övervägande, om den fortsatta utvecklingen skulle visa att en skärpning av sekretessreglerna kunde anses klart påkallad (prop. 1958 A: 144 s. 291). *Utredningen* har sig inte bekant att det — frånsett konventionen — inträffat något som föranleder annan bedömning än år 1958. Föreskriften i art. 20 punkt 2 angående handläggning inom stängda dörrar är enligt *utredningen* tillgodosedd genom 20 kap. 38 § FB. Sådant utdrag ur allmänt register som avses i art. 20 punkt 3 bör och torde också i allmänhet kunna på begäran erhållas från vederbörande pastorsämbete. Huruvida det behövs någon särskild föreskrift i anvisningarna till folkbokföringskungörelsen för att konventionskravet säkert skall bli uppfyllt torde böra övervägas av centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden. *Rådhusrätten* finner det oklart, om bestämmelsen i punkt 3 innebär att det skall vara möjligt att få ett utdrag där adoptanterna upptas som föräldrar utan att adoptivförhållandet anges. Det torde vara tveksamt om det föreligger laglig rätt att få ett sådant utdrag. Möjlighet härtill bör uttryckligen medges i administrativ ordning.

Vad slutligen angår bestämmelserna om allmänna handlingar i

art. 20 punkt 4 framhåller *rådhusrätten*, att folkbokföringshandlingar enligt 13 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbetomma allmänna handlingar (sekretesslagen) åtnjuter sådant sekretessskydd som avses i konventionen. Domstolarnas handlingar är däremot i princip offentliga, och med hänsyn därtill kan Sverige inte ansluta sig till konventionen på denna punkt. *Utredningen* anser inte heller, att det finns anledning att göra några ändringar i svensk rätt med anledning av bestämmelsen i punkt 4. Utredningen framhåller vidare, att offentlighetskommittén i sitt betänkande »Offentlighet och sekretess» (SOU 1966: 60 s. 167) har föreslagit att uppgifterna i folkbokföringen över huvud inte skall vara sekretessbelagda. Om detta förslag genomförs, kommer tydligen svensk rätt att stå i direkt strid med konventionen på denna punkt. Förhållandet bör uppmärksammas under den fortsatta handläggningen av offentlighetskommitténs förslag.

Förhållandet mellan den nu förevarande europarådskonventionen och haagkonventionen behandlas avslutningsvis av *utredningen*. Den förra får enligt utredningen anses sakna direkt betydelse för internationellrättsliga frågor. Den syftar till att harmonisera den interna adoptionslagstiftningen i europeiska länder och får ses som ett värdefullt komplement till haagkonventionen, eftersom antagandet av enhetliga materiella adoptionsprinciper väsentligt minskar antalet lagkonflikter och medverkar till att underlätta erkännande av utländska adoptioner. Däremot kan det inte vara meningen att t. ex. konventionens regler om rättsverkningarna av adoption skall utan vidare tillämpas på utländska adoptioner. Bestämmelserna om naturalisation, som torde vara avsedda att gälla också när beslut om adoption meddelats i utlandet med giltighet här i riket, är att betrakta som ett undantag. Om man antog att konventionen avsåg även internationellrättsliga frågor, skulle den på olika punkter komma i strid med haagkonventionen. Detta får emellertid anses uteslutet, eftersom vardera av de båda konventionerna har upprättats under beaktande av den andra. Enligt utredningens mening föreligger därför inte hinder för Sverige att ansluta sig till båda konventionerna.

Departementschefen

Den nu förevarande europarådskonventionen upptar en rad bestämmelser till ledning för innehållet i konventionsstaternas interna adoptionslagstiftning. Dessa stämmer i allt väsentligt väl överens med gällande svensk rätt. I likhet med denna kan konventionen sägas bygga på grundtanken, att det är barnets intressen som i första hand skall tas tillvara. Denna grundtanke kommer till uttryck i bl. a. regler som garanterar, att adoption kommer till stånd bara då detta är förenligt med barnets bästa, och som tillförsäkrar adoptivbarnet samma ställning i förhållande till adoptanten som ett barn i

äktenskap. Eftersom konventionens bestämmelser tillgodoser de anspråk som enligt rättsuppfattningen i vårt land bör ställas på en adoptionslag, finns det från svensk synpunkt anledning att verka för att den vinner så vidsträckt anslutning som möjligt.

Konventionen främjar tillkomsten av enhetliga adoptionsregler i skilda stater. Därigenom underlättas adoptioner som har internationell anknytning. Utsikterna för att ett beslut om adoption som meddelas i ett land skall godkännas i ett annat blir därmed större. Också detta talar till förmån för en svensk anslutning till konventionen.

Vissa frågor rörande internationella adoptioner behandlas i en i Haag år 1965 upprättad konvention om behörig myndighet, tillämplig lag och erkännande av beslut rörande adoption. I denna uppställs ett antal villkor för att en adoption, som har beslutats i en stat och som har anknytning även till annan stat, skall godkännas utomlands. Frågan om svensk anslutning till haagkonventionen torde få tas upp sedan utredningen om internationell adoptionsrätt har slutfört sitt arbete. Som utredningen påpekat i sitt remissyttrande kan europarådskonventionen ses som ett värdefullt komplement till haagkonventionen. Ingendera av konventionerna gör den andra överflödig.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört anser jag i likhet med remissinstanserna, att Sverige bör ansluta sig till europarådskonventionen. Företrädare för de danska och norska justitieministerierna har, som jag inledningsvis har antytt, gett uttryck åt motsvarande bedömning för sina länders vidkommande.

Konventionens centrala innehåll utgörs av ett stort antal regler, benämnda grundläggande bestämmelser, om förutsättningarna för adoption och om adoptionens rättsverkningar m. m. Dessa är obligatoriska i den meningen att konventionsstat förbinder sig att se till att dess lagstiftning stämmer överens med dem. Konventionen medger dock konventionsstat att avge högst två reservationer i fråga om dessa regler, varvid varje reservation får avse högst en bestämmelse. I en särskild avdelning av konventionen finns vidare vissa tillägsbestämmelser, som konventionsstat åtar sig att överväga men som den inte är skyldig att följa.

En genomgång av de obligatoriska reglerna i konventionen visar att de stämmer väl överens med gällande svensk rätt. Somliga saknar visserligen uttrycklig motsvarighet i svensk lag, men de iakttas i praxis och anses följa av gällande bestämmelser. Detta är sålunda fallet med föreskrifterna i art. 8 om att adoptionsmyndigheten skall fästa vikt vid att barnet genom adoptionen får ett stabilt och harmoniskt hem och om att ålderskillnaden mellan adoptanten och adoptivbarnet inte bör vara mindre än normal ålderskillnad mellan föräldrar och barn. Någon motsvarighet till de utförliga anvisningarna i art. 9 punkt 2 om vad utredningen i ett adoptionsärende skall omfatta finns inte hos oss. Föreskrifterna torde emellertid iakttas i praxis,

och någon lagändring torde därför inte behövas för att konventionen skall kunna antas. Däremot kan det vara anledning att bringa innehållet på denna och vissa andra punkter till barnavårdsnämndernas kännedom, lämpligen genom anvisningar från socialstyrelsen. Det i art. 9 punkt 3 uppställda kravet, att den som gör utredning i adoptionsärende skall ha särskilt angiven kompetens på området, torde i allmänhet vara uppfyllt hos oss. Bestämmelsen är f. ö. inte ovillkorlig och kräver sålunda inte någon särskild åtgärd.

Jag kan ansluta mig till utredningens bedömning, att bestämmelserna i art. 10 om adoptionens rättsverkningar inte reglerar eventuella rättigheter och skyldigheter mellan adoptant eller adoptivbarn och tredje man, t. ex. staten. De arvsrättsliga bestämmelserna i art. 10 punkt 5 är inte helt förenliga med vad som hos oss gäller för sådana fall då adoption har beviljats innan 1958 års lagändringar trädde i kraft och särskild förklaring inte har meddelats att de nya reglerna skall tillämpas. Som utredningen har anfört kan emellertid konventionen inte antas gälla äldre rättsförhållanden eller påverka utformningen av övergångsbestämmelser som rör dem. Reglerna i art. 11 om adoptionens betydelse för medborgarskapet tillgodoses av den praxis som har utbildats vid Kungl. Maj:ts tillämpning av medborgarskapslagens regler om naturalisation. Jag anser vidare i likhet med utredningen, att bestämmelserna i art. 13 om hävande av adoptivförhållande inte påkallar några ändringar i svensk lag.

På en punkt ifrågasätter samtliga remissinstanser om inte konventionen kräver en ändring i gällande svensk rätt. Det gäller art. 5 punkt 4. Enligt denna får moders samtycke till adoption godtas bara om det har lämnats sedan viss tid förflutit efter barnets födelse. Denna tid kan vara fastställd i lag och får då inte understiga sex veckor. Finns ingen sådan lagbestämmelse, skall adoptionsmyndigheten se till att samtycket har lämnats först när modern har kunnat återhämta sig tillräckligt efter nedkomsten. Svensk lag saknar motsvarighet till konventionen på denna punkt. Remissinstanserna är ense om att konventionsbestämmelsen ger uttryck åt en riktig princip, men de har framfört olika uppfattningar rörande frågan, i vilken utsträckning den motsvarar praxis i Sverige.

Det är enligt min mening uppenbart att beslut i en så viktig fråga som samtycke till adoption bör fattas först efter moget övervägande. Redan på grund därav finns det skäl att dröja med det definitiva beslutet till dess någon tid har förflutit från barnets födelse. Härtill kommer emellertid att moderns hälsotillstånd och sinnesstämning omedelbart efter nedkomsten kan vara påverkade av de påfrestningar havandeskapet och barnsörden har inneburit, så att hon är benägen att förstora de svårigheter och problem av olika slag som möter om hon själv försöker ta hand om sitt barn. Detta kan leda till att hon gör ett adoptionsmedgivande som hon senare bedömer som överilat och inte vill stå fast vid. Att sådana situationer undviks ligger inte bara i moderns utan också i barnets och adoptantens intresse. Från deras

synpunkt är det nämligen angeläget att modern inte ångrar sig och tar tillbaka sitt samtycke efter det att barnet har placerats i adoptantens hem men innan adoption har beviljats. Jag ansluter mig därför till den princip som har kommit till uttryck i konventionen. Det kan visserligen med visst fog göras gällande att den allmänna plikt att pröva adoptionens lämplighet som FB ålägger domstolen innefattar skyldighet att beakta dessa synpunkter. Jag anser det dock i likhet med remissinstanserna lämpligt att en uttrycklig bestämmelse i ämnet införs i FB.

Bestämmelsen bör som utredningen förordat tas in i 4 kap. 5 § och innehålla, att moderns samtycke till adoption skall ha lämnats sedan hon har hunnit återhämta sig tillräckligt efter nedkomsten. Att i lag fastställa någon bestämd tid som skall ha förflutit innan samtycket får lämnas synes inte lämpligt. Frågan får bedömas från fall till fall och avgörande bör vara, om modern är så återställd i fysiskt och psykiskt avseende att hon är i stånd att fatta ett väl överlagt beslut i saken. Bedömningen får i första hand ankomma på den som gör utredningen i ärendet. Domstolen torde i regel kunna begränsa sin prövning till att undersöka hur lång tid som har förflutit mellan barnets födelse och samtycket. Denna tid synes i allmänhet inte böra understiga den i konventionen angivna tiden om sex veckor. I normala fall torde den emellertid inte heller behöva vara nämnvärt längre. Som socialstyrelsen har framhållit ligger det i allmänhet i barnets intresse att ett beslut om adoption inte fördröjs onödigt lång tid. Har samtycket lämnats tidigare än lagen medger, kan detta rättas till genom att modern i efterhand, exempelvis i samband med utredningen i ärendet, bekräftar att hon vidhåller sitt samtycke.

Ett par remissinstanser har också stannat vid en annan fråga som rör samtycke till adoption. Det gäller frågan, om inblancosamtycke av det slag som brukar förekomma hos oss kan anses tillåtet. Det är sålunda vanligt att föräldrar medger att barnet adopteras av person som vederbörande barnvårdsnämnd kan komma att utse. Av bestämmelsen i art. 20 punkt 1 om att adoptantens identitet skall kunna hållas hemlig för barnets föräldrar framgår, att adoption enligt konventionen förutsätts kunna ske utan att föräldrarna vet vem adoptanten är. I likhet med utredningen kan jag inte finna att konventionstexten lägger hinder i vägen för inblancosamtycken av det slag som brukas i vårt land. Denna ordning synes därför kunna tillämpas även i fortsättningen utan hinder av konventionen.

Jag delar socialstyrelsens åsikt, att styrelsen lämpligen bör utses till sådant organ som annan konventionsstat kan vända sig till med begäran om upplysningar i adoptionsärenden enligt art. 14. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda föreskrifter härom sedan konventionen har ratificerats.

Vad härefter angår de icke obligatoriska bestämmelserna i avdelning III av konventionen får regeln i art. 17 om att viss provotid skall iakttas innan

adoption beviljas anses överensstämma med svensk praxis. Bestämmelsen i art. 18 om institutioner, till vilka allmänheten kan vända sig för råd och hjälp i adoptionsfrågor, torde vara tillgodosedd genom den verksamhet som bedrivs av olika barnavårdsorgan, i första hand barnavårdsnämnderna, och sådan undervisning i adoptionsfrågor som föreskrivs i art. 19 ingår i socio-nomutbildningen. Föreskriften i art. 20 punkt 2 om handläggning av adoptionsärenden inom stängda dörrar har sin motsvarighet i 20 kap. 38 § FB.

Art. 20 innehåller vidare i punkterna 1 och 4 vissa sekretessbestämmelser. Dessa stämmer inte helt överens med den i vårt land gällande principen om offentlighet i domstolsförfarandet. Och när det gäller möjligheten att ur folkbokföringen få uppgifter om de förhållanden som åsyftas torde t. ex. barnets biologiska föräldrar ej vara förhindrade att få del av uppgifter rörande adoptionen. Tillräckliga skäl att nu ändra de svenska reglerna på detta område finns enligt min mening inte. Konventionen hindrar inte att anslutning sker trots den oöverensstämmelse som sålunda föreligger (jfr art. 2 andra punkten).

Enligt art. 20 punkt 3 skall adoptant och adoptivbarn kunna ur allmänna register få utdrag med uppgift om tid och plats för adoptivbarnets födelse men utan upplysning om adoptivförhållandet eller de naturliga föräldrarnas identitet. Regeln torde syfta på utdrag, som upptar adoptanterna såsom barnets föräldrar. Några uttryckliga bestämmelser härom finns inte hos oss. Enligt min mening talar emellertid goda skäl för att det bör vara möjligt att få ett bevis av åsyftat innehåll. I allmänhet torde nämligen uppgift om adoptivförhållandet sakna betydelse för det ändamål beviset skall användas till. Ibland kan dock en sådan uppgift vara av betydelse, exempelvis i vissa familjerättsliga sammanhang. I sådana fall måste naturligtvis upplysning om adoptivförhållandet lämnas i beviset. Frågan synes mig böra tas upp till närmare övervägande av centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden, som är behörig att utfärda anvisningar beträffande folkbokföringen.

Sammanfattningsvis anser jag sålunda, att Sverige bör ratificera konventionen utan reservation och att i samband därmed ett tillägg rörande tidpunkten för moders samtycke till adoption av hennes barn bör göras till FB:s bestämmelser om samtycke till adoption. Vid det inledningsvis nämnda nordiska justitieministermötet förutsattes att den svenska ratifikation skulle ske den 1 juli 1968. Det synes lämpligt att lagändringen träder i kraft samma dag. Särskilda övergångsbestämmelser till denna torde inte behövas, utan den nya regeln bör vara tillämplig på alla fall där slutligt beslut om adoption ännu inte har meddelats vid lagändringens ikraftträdande.

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § föräldrabalken*. Förslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 2*.¹

¹ Bilagan, som är likalydande med det vid propositionen fogade förslaget, har uteslutits här.

Jag hemställer att lagrådets utlåtande inhämtas enligt 87 § regeringsformen över lagförslaget genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

European Convention on the Adoption of Children

Preamble

The member States of the Council of Europe, signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its Members for the purpose, among others, of facilitating their social progress;

Considering that, although the institution of the adoption of children exists in all member countries of the Council of Europe, there are in those countries differing views as to the principles which should govern adoption and differences in the procedure for effecting, and the legal consequences of, adoption; and

Considering that the acceptance of common principles and practices with respect to the adoption of children would help to reduce the difficulties caused by those differences and at the same time promote the welfare of children who are adopted,

Have agreed as follows:

Part I

Undertakings and field of application

Article 1

Each Contracting Party undertakes to ensure the conformity of its law with the provisions of Part II of this Convention and to notify the Secretary General of the Council of Europe of the measures taken for that purpose.

Convention européenne en matière d'adoption des enfants

Préambule

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires de la présente Convention,

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses Membres afin, notamment, de favoriser leur progrès social;

Considérant que, bien que l'institution de l'adoption des enfants existe dans la législation de tous les Etats membres du Conseil de l'Europe, il y a dans ces pays des vues divergentes sur les principes qui devraient régir l'adoption, ainsi que des différences quant à la procédure d'adoption et aux effets juridiques de l'adoption;

Considérant que l'acceptation de principes communs et de pratiques communes en ce qui concerne l'adoption des enfants contribuerait à aplanir les difficultés causées par ces divergences et permettrait en même temps de promouvoir le bien des enfants qui sont adoptés,

Sont convenus de ce qui suit:

Partie I

Engagements et champ d'application

Article 1

Chaque Partie Contractante s'engage à assurer la conformité de sa législation aux dispositions de la Partie II de la présente Convention et à notifier au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe les mesures prises à cette fin.

Europeisk konvention om adoption av barn

Inledning

Signatärstaterna, medlemmar i Europarådet,

vilka beaktar att Europarådets syfte är att åvägabringa en fastare enhet mellan sina medlemmar för att bl. a. främja deras framåtskridande på det sociala området,

vilka beaktar att, oaktat adoption av barn förekommer i samtliga länder som tillhör Europarådet, det i dessa länder råder skilda uppfattningar om vilka principer som bör gälla för adoption samt olikheter i fråga om förfarandet vid och de rättsliga verkningarna av adoption,

vilka beaktar att antagandet av gemensamma principer för och ett gemensamt förfarande vid adoption av barn skulle bidra till att minska de svårigheter som dessa olikheter medför och samtidigt vara till gagn för de barn som adopteras,

har överenskommit om följande:

Avdelning I

Åtaganden och tillämpningsområde

Artikel 1

Avtalsslutande part förbinder sig att tillse att dess lagstiftning överensstämmer med bestämmelserna i avdelning II i denna konvention samt att underrätta Europarådets generalsekreterare om de åtgärder som vidtagits i sådant syfte.

Article 2

Each Contracting Party undertakes to give consideration to the provisions set out in Part III of this Convention, and if it gives effect, or if, having given effect, it ceases to give effect to any of these provisions, it shall notify the Secretary General of the Council of Europe.

Article 3

This Convention applies only to legal adoption of a child who, at the time when the adopter applies to adopt him, has not attained the age of 18, is not and has not been married, and is not deemed in law to have come of age.

Part II**Essential provisions****Article 4**

An adoption shall be valid only if it is granted by a judicial or administrative authority (hereinafter referred to as "the competent authority").

Article 5

1. Subject to paragraphs 2 to 4 of this Article, an adoption shall not be granted unless at least the following consents to the adoption have been given and not withdrawn:

(a) the consent of the mother and, where the child is legitimate, the father; or if there is neither father nor mother to consent, the consent of any person or body who may be entitled in their place to exercise their parental rights in that respect;

(b) the consent of the spouse of the adopter.

2. The competent authority shall not:

Article 2

Chaque Partie Contractante s'engage à prendre en considération les dispositions énoncées dans la Partie III de la présente Convention et si elle donne effet, ou si, après avoir donné effet, elle cesse de donner effet à l'une quelconque de ces dispositions, elle devra le notifier au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 3

La présente Convention concerne uniquement l'institution juridique de l'adoption d'un enfant qui, au moment où l'adoptant demande à l'adopter, n'a pas atteint l'âge de 18 ans, n'est pas ou n'a pas été marié, et n'est pas réputé majeur.

Partie II**Dispositions essentielles****Article 4**

L'adoption n'est valable que si elle est prononcée par une autorité judiciaire ou administrative ci-après appelée « l'autorité compétente ».

Article 5

1. Sous réserve des paragraphes 2 à 4 du présent article, l'adoption n'est prononcée que si au moins les consentements suivants ont été accordés et n'ont pas été retirés:

(a) le consentement de la mère et, lorsque l'enfant est légitime, celui du père, ou, s'il n'y a ni père ni mère qui puisse consentir, le consentement de toute personne ou de tout organisme qui serait habilité à exercer les droits parentaux à cet égard;

(b) le consentement du conjoint de l'adoptant.

2. Il n'est pas permis à l'autorité compétente:

Artikel 2

Avtalsslutande part förbinder sig att överväga de bestämmelser som anges i avdelning III i denna konvention. Part, som bringar någon av dessa bestämmelser i tillämpning eller, efter att ha gjort detta, beslutar att ej längre tillämpa bestämmelsen, skall underrätta Europarådets generalsekreterare härom.

Artikel 3

Denna konvention avser endast adoption i rättslig mening av barn, som när adoptanten ansöker om tillstånd till adoptionen ej uppnått 18 års ålder, icke är eller har varit gift och ej enligt lag anses ha blivit myndigt.

Avdelning II

Grundläggande bestämmelser

Artikel 4

Adoption är giltig endast om den beviljats av judiciell eller administrativ myndighet (i fortsättningen kallad »adoptionsmyndigheten»).

Artikel 5

1. Med undantag för vad som stadgas i punkterna 2—4 i denna artikel får adoption icke beviljas utan att i vart fall följande samtycken till adoptionen lämnats och ej återkallats:

a) samtycke av modern och, i fråga om barn i äktenskap, fadern eller, om varken fader eller moder finnes som kan samtycka, av den person eller det organ som i deras ställe har befogenhet att utöva föräldramyndigheten i detta hänseende;

b) samtycke av adoptantens make.

2. Adoptionsmyndigheten får icke

(a) dispense with the consent of any person mentioned in paragraph 1 of this Article, or

(b) overrule the refusal to consent of any person or body mentioned in the said paragraph 1,

save on exceptional grounds determined by law.

3. If the father or mother is deprived of his or her parental rights in respect of the child, or at least of the right to consent to an adoption, the law may provide that it shall not be necessary to obtain his or her consent.

4. A mother's consent to the adoption of her child shall not be accepted unless it is given at such time after the birth of the child, not being less than six weeks, as may be prescribed by law, or, if no such time has been prescribed, at such time as, in the opinion of the competent authority, will have enabled her to recover sufficiently from the effects of giving birth to the child.

5. For the purposes of this Article "father" and "mother" mean the persons who are according to law the parents of the child.

Article 6

1. The law shall not permit a child to be adopted except by either two persons married to each other, whether they adopt simultaneously or successively, or by one person.

2. The law shall not permit a child to be again adopted save in one or more of the following circumstances:

(a) where the child is adopted by the spouse of the adopter;

(b) where the former adopter has died;

(c) where the former adoption has been annulled;

(d) where the former adoption has come to an end.

(a) de se dispenser de recueillir le consentement de l'une des personnes visées au paragraphe 1 ci-dessus, ou

(b) de passer outre au refus de consentement de l'une des personnes ou de l'un des organismes visés audit paragraphe 1, sinon pour des motifs exceptionnels déterminés par la législation.

3. Si le père ou la mère est privé de ses droits parentaux envers l'enfant, ou en tout cas du droit de consentir à l'adoption, la législation peut prévoir que son consentement ne sera pas requis.

4. Le consentement d'une mère à l'adoption de son enfant ne sera accepté que s'il est donné après la naissance, à l'expiration du délai prescrit par la législation et qui ne doit pas être inférieur à 6 semaines ou, s'il n'est pas spécifié de délai, au moment où, de l'avis de l'autorité compétente, la mère aura pu se remettre suffisamment des suites de l'accouchement.

5. Dans le présent article, on entend par « père » et « mère » les personnes qui sont légalement les parents de l'enfant.

Article 6

1. La législation ne peut permettre l'adoption d'un enfant que par deux personnes unies en mariage, qu'elles adoptent simultanément ou successivement, ou par un seul adoptant.

2. La législation ne peut permettre une nouvelle adoption d'un enfant que dans l'un ou plusieurs des cas suivants:

(a) lorsqu'il s'agit d'un enfant adoptif du conjoint de l'adoptant,

(b) lorsque le précédent adoptant est décédé,

(c) lorsque la précédente adoption est annulée,

(d) lorsque la précédente adoption a pris fin.

a) underlåta att inhämta samtycke av person som anges i punkt 1 i denna artikel, eller

b) bortse från att person eller organ som avses i punkt 1 vägrar sitt samtycke,

såvida ej synnerliga, i lag angivna skäl föreligger.

3. Om fader eller moder fråntagits föräldramyndigheten över barnet, eller i vart fall rätten att samtycka till adoption, får i lag föreskrivas att hans eller hennes samtycke ej erfordras.

4. Moders samtycke till adoption av hennes barn får ej godtagas, om det icke lämnats så lång tid, ej understigande sex veckor, efter barnets födelse som kan vara föreskriven i lag eller, om sådan tid ej föreskrivits, vid en tidpunkt då hon enligt adoptionsmyndighetens uppfattning kunnat tillräckligt återhämta sig efter nedkomsten.

5. I denna artikel avses med »fader» och »moder» de som enligt lag är barnets föräldrar.

Artikel 6

1. Barn får enligt lag adopteras endast av makar, antingen de adopterar samtidigt eller var för sig, eller av en person.

2. Barn får enligt lag adopteras på nytt endast i ett eller flera av följande fall:

a) då barnet är adoptivbarn till adoptantens make;

b) då den förre adoptanten avlidit;

c) då den förra adoptionen ogiltigförklarats;

d) då den förra adoptionen upphört.

Article 7

1. A child may be adopted only if the adopter has attained the minimum age prescribed for the purpose, this age being neither less than 21 nor more than 35 years.

2. The law may, however, permit the requirement as to the minimum age to be waived:

(a) when the adopter is the child's father or mother, or

(b) by reason of exceptional circumstances.

Article 8

1. The competent authority shall not grant an adoption unless it is satisfied that the adoption will be in the interest of the child.

2. In each case the competent authority shall pay particular attention to the importance of the adoption providing the child with a stable and harmonious home.

3. As a general rule, the competent authority shall not be satisfied as aforesaid if the difference in age between the adopter and the child is less than the normal difference in age between parents and their children.

Article 9

1. The competent authority shall not grant an adoption until appropriate enquiries have been made concerning the adopter, the child and his family.

2. The enquiries, to the extent appropriate in each case, shall concern, *inter alia*, the following matters:

(a) the personality, health and means of the adopter, particulars of his home and household and his ability to bring up the child;

(b) why the adopter wishes to adopt the child;

(c) where only one of two spouses of the same marriage

Article 7

1. Un enfant ne peut être adopté que si l'adoptant a atteint l'âge minimum prescrit à cette fin, cet âge n'étant ni inférieur à 21 ans, ni supérieur à 35 ans.

2. Toutefois, la législation peut prévoir la possibilité de déroger à la condition d'âge minimum:

(a) si l'adoptant est le père ou la mère de l'enfant, ou

(b) en raison de circonstances exceptionnelles.

Article 8

1. L'autorité compétente ne prononcera une adoption que si elle a acquis la conviction que l'adoption assurera le bien de l'enfant.

2. Dans chaque cas, l'autorité compétente attachera une particulière importance à ce que cette adoption procure à l'enfant un foyer stable et harmonieux.

3. En règle générale, l'autorité compétente ne considérera pas comme remplies les conditions précitées si la différence d'âge entre l'adoptant et l'enfant est inférieure à celle qui sépare ordinairement les parents de leurs enfants.

Article 9

1. L'autorité compétente ne prononcera une adoption qu'après une enquête appropriée concernant l'adoptant, l'enfant et sa famille.

2. L'enquête devra, dans la mesure appropriée à chaque cas, porter notamment sur les éléments suivants:

(a) la personnalité, la santé et la situation économique de l'adoptant, sa vie de famille et l'installation de son foyer, son aptitude à éduquer l'enfant;

(b) les motifs pour lesquels l'adoptant souhaite adopter l'enfant;

(c) les motifs pour lesquels, au cas où l'un seulement de deux

Artikel 7

1. Barn får adopteras endast av den som uppnått föreskriven minimiålder. Denna ålder skall ej vara lägre än 21 eller högre än 35 år.

2. I lag kan dock medges undantag från kravet på minimiålder

- a) om adoptanten är barnets fader eller moder, eller
- b) om synnerliga skäl föreligger.

Artikel 8

1. Adoptionsmyndigheten får ej bevilja adoption, om den icke blivit övertygad om att adoptionen kommer att bli till gagn för barnet.

2. I varje enskilt fall skall adoptionsmyndigheten fästa särskild vikt vid att barnet genom adoptionen får ett stabilt och harmoniskt hem.

3. Adoptionsmyndigheten får i allmänhet ej anse nyssnämnda villkor uppfyllda, om ålderskillnaden mellan adoptanten och barnet är mindre än normal åldersskillnad mellan föräldrar och barn.

Artikel 9

1. Adoptionsmyndigheten får ej bevilja adoption, förrän vederbörliga undersökningar skett beträffande adoptanten, barnet och dess familj.

2. Undersökningarna skall, i den utsträckning som påkallas i varje särskilt fall, avse bl. a. följande:

a) adoptantens karaktär, hälsa och ekonomi, hans hem- och familjeförhållanden samt hans förmåga att uppfostra barnet;

b) anledningen till att adoptanten önskar adoptera barnet;

c) om endast en av två makar ansöker om tillstånd att adoptera ett

applies to adopt a child, why the other spouse does not join in the application;

(d) the mutual suitability of the child and the adopter, and the length of time that the child has been in his care and possession;

(e) the personality and health of the child, and subject to any limitations imposed by law, his antecedents;

(f) the views of the child with respect to the proposed adoption;

(g) the religious persuasion, if any, of the adopter and of the child.

3. These enquiries shall be entrusted to a person or body recognised for that purpose by law or by a judicial or administrative body. They shall, as far as practicable, be made by social workers who are qualified in this field as a result of either their training or their experience.

4. The provisions of this Article shall not affect the power or duty of the competent authority to obtain any information or evidence, whether or not within the scope of these enquiries, which it considers likely to be of assistance.

Article 10

1. Adoption confers on the adopter in respect of the adopted person the rights and obligations of every kind that a father or mother has in respect of a child born in lawful wedlock.

Adoption confers on the adopted person in respect of the adopter the rights and obligations of every kind that a child born in lawful wedlock has in respect of his father or mother.

2. When the rights and obligations referred to in paragraph 1 of this Article are created, any rights and obligations of the same kind

époux demande à adopter un enfant, le conjoint ne s'associe pas à la demande;

(d) la convenance mutuelle entre l'enfant et l'adoptant, la durée de la période pendant laquelle il a été confié à ses soins;

(e) la personnalité et la santé de l'enfant; sauf prohibition légale, les antécédents de l'enfant;

(f) le sentiment de l'enfant au sujet de l'adoption proposée;

(g) la religion de l'adoptant et la religion de l'enfant, s'il y a lieu.

3. Cette enquête devra être confiée à une personne ou à un organisme reconnu par la loi ou agréés à cet effet par une autorité judiciaire ou administrative. Elle devra, dans la mesure du possible, être effectuée par des travailleurs sociaux qualifiés en ce domaine par leur formation ou par leur expérience.

4. Les dispositions du présent article n'affectent en rien le pouvoir et l'obligation qu'a l'autorité compétente de se procurer tous renseignements ou preuves concernant ou non l'objet de l'enquête, et qu'elle considère comme pouvant être utiles.

Article 10

1. L'adoption confère à l'adoptant à l'égard de l'enfant adopté les droits et obligations de toute nature qui sont ceux d'un père ou d'une mère à l'égard de son enfant légitime.

L'adoption confère à l'adopté à l'égard de l'adoptant les droits et obligations de toute nature qui sont ceux d'un enfant légitime à l'égard de son père ou de sa mère.

2. Dès que naissent les droits et obligations visés au paragraphe 1 du présent article, les droits et obligations de même nature existant

barn, anledningen till att den andre maken ej är medsökande;

d) barnets och adoptantens förutsättningar att passa för varandra samt längden av den tid barnet varit i adoptantens vård;

e) barnets karaktär och hälsa och, i den mån lagen medger det, barnets föregående liv;

f) barnets inställning till den föreslagna adoptionen;

g) i förekommande fall, adoptantens och barnets religionstillhörighet.

3. Undersökningarna skall anförtros åt person eller organ som för detta ändamål angetts i lag eller utsetts av judiciell eller administrativ myndighet. De skall såvitt möjligt utföras av socialtjänstemän, som har kompetens på området genom utbildning eller erfarenhet.

4. Bestämmelserna i denna artikel inverkar ej på adoptionsmyndighetens befogenhet och skyldighet att inskaffa upplysningar eller bevis — vare sig dessa faller inom eller utom ramen för undersökningarna — som anses kunna vara till nytta.

Artikel 10

1. Adoptionen överförs på adoptanten i förhållande till adoptivbarnet samtliga de rättigheter och skyldigheter som fader eller moder har i förhållande till barn i äktenskap.

Adoptionen överförs på adoptivbarnet i förhållande till adoptanten samtliga de rättigheter och skyldigheter som ett barn i äktenskap har i förhållande till sin fader eller moder.

2. Samtidigt med uppkomsten av de rättigheter och skyldigheter, som anges i punkt 1 i denna artikel, upphör motsvarande rättigheter och

existing between the adopted person and his father or mother or any other person or body shall cease to exist. Nevertheless, the law may provide that the spouse of the adopter retains his rights and obligations in respect of the adopted person if the latter is his legitimate, illegitimate or adopted child.

In addition the law may preserve the obligation of the parents to maintain (in the sense of *l'obligation d'entretenir* and *l'obligation alimentaire*) or set up in life or provide a dowry for the adopted person if the adopter does not discharge any such obligation.

3. As a general rule, means shall be provided to enable the adopted person to acquire the surname of the adopter either in substitution for, or in addition to, his own.

4. If the parent of a child born in lawful wedlock has a right to the enjoyment of that child's property, the adopter's right to the enjoyment of the adopted person's property may, notwithstanding paragraph 1 of this Article, be restricted by law.

5. In matters of succession, in so far as the law of succession gives a child born in lawful wedlock a right to share in the estate of his father or mother, an adopted child shall, for the like purposes, be treated as if he were a child of the adopter born in lawful wedlock.

Article 11

1. Where the adopted child does not have, in the case of an adoption by one person, the same nationality as the adopter, or in the case of an adoption by a married couple, their common nationality, the Contracting Party of which the adopter or adopters are nationals shall facilitate acquisition of its nationality by the child.

2. A loss of nationality which could result from an adoption shall

entre l'adopté et son père ou sa mère ou tout autre personne ou organisme cessent d'exister. Néanmoins, la législation peut prévoir que le conjoint de l'adoptant conserve ses droits et obligations envers l'adopté si celui-ci est son enfant légitime, illégitime ou adoptif.

En outre, la législation peut maintenir pour les parents l'obligation alimentaire envers l'enfant, l'obligation de l'entretenir, de l'établir et de le doter pour le cas où l'adoptant ne remplit pas une de ces obligations.

3. En règle générale, l'adopté sera mis en mesure d'acquérir le patronyme de l'adoptant ou de l'ajouter à son propre patronyme.

4. Si un parent légitime a le droit de jouissance sur les biens de son enfant, le droit de jouissance de l'adoptant sur les biens de l'adopté peut, nonobstant le paragraphe 1 du présent article, être limité par la législation.

5. En matière successorale, dans la mesure où la législation donne à l'enfant légitime un droit dans la succession de son père ou de sa mère, l'enfant adopté est traité à cet égard de la même manière que s'il était l'enfant légitime de l'adoptant.

Article 11

1. Si l'enfant adopté n'a pas, dans le cas d'adoption par une seule personne, la nationalité de l'adoptant ou, dans le cas d'adoption par des époux, leur commune nationalité, la Partie Contractante dont l'adoptant ou les adoptants sont ressortissants facilitera l'acquisition de sa nationalité par l'enfant.

2. La perte de nationalité qui pourrait résulter de l'adoption est

skyldigheter mellan adoptivbarnet och dess fader eller moder eller annan. I lag får dock stadgas att adoptantens make behåller sina rättigheter och skyldigheter i förhållande till barnet, om detta är hans eget barn i eller utom äktenskap eller hans adoptivbarn.

Vidare får i lag föreskrivas att föräldrars underhållsskyldighet samt deras skyldighet att etablera barnet i samhället och förse barnet med hemgift skall bestå, om adoptanten ej fullgör dessa skyldigheter.

3. Adoptivbarnet skall i allmänhet ha möjlighet att förvärva adoptantens släktnamn antingen i stället för eller som tillägg till sitt eget.

4. Äger föräldrar till barn i äktenskap rätt att tillgodogöra sig barnets egendom, får, utan hinder av vad i punkt 1 sägs, i lag stadgas inskränkningar i adoptantens rätt att tillgodogöra sig adoptivbarnets egendom.

5. I den mån lagen ger barn i äktenskap rätt till del i kvarlåtenskapen efter fader eller moder, behandlas adoptivbarn i detta hänseende som om det vore adoptantens barn i äktenskap.

Artikel 11

1. Har adoptivbarnet ej samma nationalitet som adoptanten eller, om barnet adopteras av makar, dessas gemensamma nationalitet, skall avtalsslutande part, vars medborgare adoptanten eller adoptanterna är, underlätta för adoptivbarnet att förvärva dess nationalitet.

2. Ingen får förlora sin nationalitet till följd av adoption, om han ej

be conditional upon possession or acquisition of another nationality.

subordonnée à la possession ou à l'acquisition d'une autre nationalité.

Article 12

1. The number of children who may be adopted by an adopter shall not be restricted by law.

2. A person who has, or is able to have, a child born in lawful wedlock, shall not on that account be prohibited by law from adopting a child.

3. If adoption improves the legal position of a child, a person shall not be prohibited by law from adopting his own child not born in lawful wedlock.

Article 13

1. Before an adopted person comes of age the adoption may be revoked only by a decision of a judicial or administrative authority on serious grounds, and only if revocation on that ground is permitted by law.

2. The preceding paragraph shall not affect the case of:

(a) an adoption which is null and void;

(b) an adoption coming to an end where the adopted person becomes the legitimated child of the adopter.

Article 14

When the enquiries made pursuant to Articles 8 and 9 of this Convention relate to a person who lives or has lived in the territory of another Contracting Party, that Contracting Party shall, if a request for information is made, promptly endeavour to secure that the information requested is provided. The authorities may communicate directly with each other for this purpose.

Article 12

1. Le nombre d'enfants que peut adopter un même adoptant ne sera pas limité par la législation.

2. Il ne pourra pas être interdit par la législation à une personne d'adopter un enfant pour le motif qu'elle a, ou pourrait avoir, un enfant légitime.

3. Si l'adoption améliore la situation juridique de l'enfant, il ne pourra pas être interdit par la législation à une personne d'adopter son enfant illégitime.

Article 13

1. Tant que l'adopté n'est pas majeur, l'adoption ne peut être révoquée que par décision d'une autorité judiciaire ou administrative pour motifs graves et uniquement si la révocation pour de tels motifs est admise par la législation.

2. Le paragraphe précédent ne concerne pas les cas où:

(a) l'adoption est nulle,

(b) l'adoption prend fin par suite de la légitimation de l'adopté par l'adoptant.

Article 14

Lorsque les enquêtes effectuées pour l'application des articles 8 et 9 de la présente Convention se rapporteront à une personne qui réside ou a résidé sur le territoire d'une autre Partie Contractante, cette Partie Contractante devra s'efforcer d'obtenir que les renseignements nécessaires qui lui sont demandés soient fournis sans délai. Les autorités peuvent communiquer directement entre elles à cet effet.

har eller förvärvar annan nationalitet.

Artikel 12

1. Det antal barn, som kan adopteras av samme adoptant, får ej begränsas i lag.

2. Den, som har eller skulle kunna få barn i äktenskap, får ej av denna anledning i lag förbjudas att adoptera barn.

3. Om adoption förbättrar ett barns rättsliga ställning, får adoption av eget barn utom äktenskap ej förbjudas i lag.

Artikel 13

1. Så länge adoptivbarnet är underårigt får adoptivförhållandet icke hävas annat än genom beslut av judiciell eller administrativ myndighet. Hävning får ske endast då särskilda skäl därtill föreligger och lagen medger att adoptivförhållande häves på sådana skäl.

2. Föregående punkt avser icke fall då

a) adoption är ogiltig,

b) adoptivförhållande upphör genom att adoptivbarnet legitimeras av adoptanten.

Artikel 14

Hänför sig undersökningar enligt artiklarna 8 och 9 i denna konvention till person, som bor eller har bott på annan avtalsslutande parts territorium, skall denna part, därest begäran om upplysningar framställles, utan dröjsmål söka tillse att ifrågavarande upplysningar tillhandahålles. Myndigheterna kan skriftväxla direkt med varandra för detta ändamål.

Article 15

Provision shall be made to prohibit any improper financial advantage arising from a child being given up for adoption.

Article 16

Each Contracting Party shall retain the option of adopting provisions more favourable to the adopted child.

Part III**Supplementary provisions****Article 17**

An adoption shall not be granted until the child has been in the care of the adopters for a period long enough to enable a reasonable estimate to be made by the competent authority as to their future relations if the adoption were granted.

Article 18

The public authorities shall ensure the promotion and proper functioning of public or private agencies to which those who wish to adopt a child or to cause a child to be adopted may go for help and advice.

Article 19

The social and legal aspects of adoption shall be included in the curriculum for the training of social workers.

Article 20

1. Provision shall be made to enable an adoption to be completed without disclosing to the child's family the identity of the adopter.

2. Provision shall be made to require or permit adoption proceedings to take place *in camera*.

Article 15

Des dispositions seront prises pour prohiber tout gain injustifié provenant de la remise d'un enfant en vue de son adoption.

Article 16

Chacune des Parties Contractantes conserve la faculté d'adopter des dispositions plus favorables à l'enfant adopté.

Partie III**Dispositions supplémentaires****Article 17**

L'adoption ne peut être prononcée que si l'enfant a été confié aux soins des adoptants pendant une période suffisamment longue pour que l'autorité compétente puisse raisonnablement apprécier les relations qui s'établiraient entre eux si l'adoption était prononcée.

Article 18

Les Pouvoirs Publics veilleront à la promotion et au bon fonctionnement d'institutions publiques ou privées auxquelles ceux qui désirent adopter ou faire adopter un enfant peuvent s'adresser en vue d'obtenir aide et conseil.

Article 19

Les aspects sociaux et juridiques de l'adoption figureront aux programmes de formation des travailleurs sociaux.

Article 20

1. Des dispositions seront prises pour qu'une adoption puisse, le cas échéant, intervenir sans que l'identité de l'adoptant soit révélée à la famille de l'enfant.

2. Des dispositions seront prises pour prescrire ou pour permettre que la procédure d'adoption se déroule à huis clos.

Artikel 15

Åtgärder skall vidtagas för att hindra varje otillbörlig ekonomisk vinning på grund av att barn lämnats till adoption.

Artikel 16

Envar avtalsslutande part har rätt att antaga bestämmelser som är gynnsammare för adoptivbarnet.

Avdelning III

Tilläggsbestämmelser

Artikel 17

Adoption får ej beviljas, förrän barnet varit i adoptanternas vård under så lång tid att adoptionsmyndigheten kan bilda sig en rimlig uppfattning rörande det framtida förhållandet mellan barnet och adoptanterna om adoption beviljas.

Artikel 18

Myndigheterna skall främja allmänna eller enskilda institutioner, till vilka de som önskar adoptera barn eller lämna barn för adoption kan vända sig för råd och hjälp.

Artikel 19

Sociala och rättsliga synpunkter på adoption skall ingå i utbildningsplaner för socialtjänstemän.

Artikel 20

1. Åtgärder skall vidtagas för att adoption skall kunna genomföras utan att adoptantens identitet avslöjas för barnets familj.

2. Åtgärder skall vidtagas för att föreskriva eller tillåta att adoptionsförfarande äger rum inom stängda dörrar.

3. The adopter and the adopted person shall be able to obtain a document which contains extracts from the public records attesting the fact, date and place of birth of the adopted person, but not expressly revealing the fact of adoption or the identity of his former parents.

4. Public records shall be kept and, in any event, their contents reproduced in such a way as to prevent persons who do not have a legitimate interest from learning the fact that a person has been adopted or, if that is disclosed, the identity of his former parents.

3. L'adoptant et l'adopté pourront obtenir des documents extraits des registres publics dont le contenu atteste le fait, la date et le lieu de la naissance de l'adopté, mais ne révèle pas expressément l'adoption ni l'identité de ses parents d'origine.

4. Les registres publics seront tenus ou, à tout le moins, leurs énonciations reproduites de telle manière que les personnes qui n'y ont pas un intérêt légitime ne puissent apprendre le fait qu'une personne a été adoptée, ou, si ce fait est connu, l'identité de ses parents d'origine.

Part IV

Final clauses

Article 21

1. This Convention shall be open to signature by the member States of the Council of Europe. It shall be subject to ratification or acceptance. Instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. This Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the third instrument of ratification or acceptance.

3. In respect of a signatory State ratifying or accepting subsequently, the Convention shall come into force three months after the date of the deposit of its instrument of ratification or acceptance.

Article 22

1. After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite any non-member State to accede thereto.

2. Such accession shall be effected by depositing with the Secretary

Partie IV

Clauses finales

Article 21

1. La présente Convention est ouverte à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe. Elle sera ratifiée ou acceptée. Les instruments de ratification ou d'acceptation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. La Convention entrera en vigueur trois mois après la date du dépôt du troisième instrument de ratification ou d'acceptation.

3. Elle entrera en vigueur à l'égard de tout Etat signataire qui la ratifiera ou l'acceptera ultérieurement, trois mois après la date du dépôt de son instrument de ratification ou d'acceptation.

Article 22

1. Après l'entrée en vigueur de la présente Convention, le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe pourra inviter tout Etat non membre du Conseil à adhérer à la présente Convention.

2. L'adhésion s'effectuera par le dépôt, près le Secrétaire Général du

3. Adoptant och adoptivbarn skall ur allmänna register kunna erhålla utdrag med uppgift om tid och plats för adoptivbarnets födelse men utan angivande av adoptivförhållandet eller de naturliga föräldrarnas identitet.

4. Allmänna handlingar skall så förvaras och i vart fall deras innehåll så återges, att den som icke har ett berättigat intresse därav ej får vetskap om att en person adopterats eller, om detta förhållande är känt, om de naturliga föräldrarnas identitet.

Avdelning IV

Slutbestämmelser

Artikel 21

1. Denna konvention är öppen för undertecknade av Europarådets medlemsstater. Den skall ratificeras eller godkännas. Instrument angående ratifikation eller godkännande skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

2. Konventionen träder i kraft tre månader efter den dag, då det tredje instrumentet angående ratifikation eller godkännande deponerats.

3. För signatärstat, som senare ratificerar eller godkänner konventionen, träder denna i kraft tre månader efter den dag, då ratifikations- eller godkännandeinstrumentet deponerats.

Artikel 22

1. Sedan konventionen trätt i kraft kan Europarådets ministerkommitté inbjuda stat, som ej är medlem av rådet, att ansluta sig till den.

2. Anslutning sker genom deponering av anslutningsinstrument hos

General of the Council of Europe an instrument of accession which shall take effect three months after the date of its deposit.

Conseil de l'Europe, d'un instrument d'adhésion qui prendra effet trois mois après la date de son dépôt.

Article 23

1. Any Contracting Party may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.

2. Any Contracting Party may, when depositing its instrument of ratification, acceptance or accession or at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend this Convention to any other territory or territories specified in the declaration and for whose international relations it is responsible or on whose behalf it is authorised to give undertakings.

3. Any declaration made in pursuance of the preceding paragraph may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn according to the procedure laid down in Article 27 of this Convention.

Article 24

1. Any Contracting Party whose law provides more than one form of adoption shall have the right to apply the provisions of Article 10, paragraphs 1, 2, 3 and 4, and Article 12, paragraphs 2 and 3, of this Convention to one only of such forms.

2. The Contracting Party exercising this right, shall, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or accession, or when making a declaration in accordance with paragraph 2 of Article 23 of this Convention, notify the Secretary General of

Article 23

1. Toute Partie Contractante peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, désigner le ou les territoires auxquels s'appliquera la présente Convention.

2. Toute Partie Contractante peut, au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, ou à tout autre moment par la suite, étendre l'application de la présente Convention, par déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, à tout autre territoire désigné dans la déclaration et dont Elle assure les relations internationales ou pour lequel Elle est habilitée à stipuler.

3. Toute déclaration faite en vertu du paragraphe précédent pourra être retirée, en ce qui concerne tout territoire désigné dans cette déclaration, aux conditions prévues par l'article 27 de la présente Convention.

Article 24

1. Toute Partie Contractante dont la législation prévoit plus d'une forme d'adoption aura la faculté de n'appliquer qu'à une de ces formes les dispositions des paragraphes 1, 2, 3 et 4 de l'article 10 de la présente Convention, et des paragraphes 2 et 3 de l'article 12.

2. La Partie Contractante faisant usage de cette faculté le notifiera au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, ou lorsqu'Elle fera une déclaration conformément

Europarådets generalsekreterare och träder i kraft tre månader efter den dag, då deponeringen ägt rum.

Artikel 23

1. Avtalsslutande part kan i samband med konventionens undertecknande eller deponering av ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument ange det eller de territorier i fråga om vilka konventionen skall vara tillämplig.

2. Avtalsslutande part kan genom förklaring till Europarådets generalsekreterare, i samband med deponering av ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument eller senare, utsträcka tillämpningen av konventionen till annat territorium som anges i förklaringen och för vars internationella förbindelser parten svarar eller som den är behörig att företräda.

3. Förklaring, som skett enligt föregående punkt, kan återtagas, såvitt rör i förklaringen angivet territorium, på de villkor som stadgas i artikel 27 i konventionen.

Artikel 24

1. Avtalsslutande part, i vars lag finnes mer än en form av adoption, äger begränsa tillämpningen av artikel 10 punkterna 1, 2, 3 och 4 samt artikel 12 punkterna 2 och 3 i konventionen till en av dessa former.

2. Avtalsslutande part som utnyttjar denna rätt skall, i samband med konventionens undertecknande eller deponering av ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument eller i samband med förklaring enligt artikel 23 punkt 2 i denna konvention, underrätta Euro-

the Council of Europe thereof and indicate the way in which it has been exercised.

3. Such Contracting Party may terminate the exercise of this right and shall give notice thereof to the Secretary General of the Council of Europe.

Article 25

1. Any Contracting Party may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or accession, or when making a declaration in accordance with paragraph 2 of Article 23 of this Convention, make not more than two reservations in respect of the provisions of Part II of the Convention.

Reservations of a general nature shall not be permitted; each reservation may not affect more than one provision.

A reservation shall be valid for five years from the entry into force of this Convention for the Contracting Party concerned. It may be renewed for successive periods of five years by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe before the expiration of each period.

2. Any Contracting Party may wholly or partly withdraw a reservation it has made in accordance with the foregoing paragraph by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, which shall become effective as from the date of its receipt.

Article 26

Each Contracting Party shall notify the Secretary General of the Council of Europe of the names and addresses of the authorities to which requests under Article 14 may be addressed.

au paragraphe 2 de l'article 23 de la présente Convention, et indiquera les modalités de l'exercice de cette faculté.

3. Cette Partie Contractante peut mettre fin à l'exercice de cette faculté; elle en avisera le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 25

1. Toute Partie Contractante peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, ou encore lorsqu'Elle fera une déclaration conformément au paragraphe 2 de l'article 23 de la présente Convention, formuler au maximum deux réserves au sujet des dispositions de la Partie II de celle-ci.

Des réserves de caractère général ne sont pas permises, chaque réserve ne peut porter que sur une disposition.

Chaque réserve aura effet pendant cinq ans à partir de l'entrée en vigueur de la présente Convention à l'égard de la Partie considérée. Elle pourra être renouvelée pour des périodes successives de cinq ans, au moyen d'une déclaration adressée avant l'expiration de chaque période au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. Toute Partie Contractante peut retirer, en tout ou en partie, une réserve formulée par Elle en vertu du paragraphe précédent, au moyen d'une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe et qui prendra effet à la date de sa réception.

Article 26

Chaque Partie Contractante communiquera au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe les noms et adresses des autorités auxquelles peuvent être transmises les demandes prévues par l'article 14.

parådets generalsekreterare härom och om det sätt på vilket rätten utnyttjats.

3. Sådan avtalsslutande part må upphöra med att utöva denna rätt. Underrättelse härom skall lämnas till Europarådets generalsekreterare.

Artikel 25

1. Avtalsslutande part får i samband med konventionens undertecknande eller deponering av ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument eller i samband med förklaring enligt artikel 23 punkt 2 avge högst två reservationer i fråga om bestämmelserna i avdelning II i konventionen.

Reservationer av allmän natur är ej tillåtna. Varje reservation får avse högst en bestämmelse.

Reservation skall gälla under fem år räknat från det konventionen trätt i kraft för vederbörande part. Den kan förnyas för ytterligare femårsperioder genom en till Europarådets generalsekreterare ställd förklaring före varje periods utgång.

2. Avtalsslutande part kan helt eller delvis återtaga reservation, som gjorts enligt föregående punkt, genom en till Europarådets generalsekreterare ställd förklaring. Denna träder i kraft den dag, då den mottagits.

Artikel 26

Avtalsslutande part skall underätta Europarådets generalsekreterare om namn och adress på de myndigheter till vilka hänvändelser enligt artikel 14 kan riktas.

Article 27

1. This Convention shall remain in force indefinitely.

2. Any Contracting Party may, in so far as it is concerned, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

3. Such denunciation shall take effect six months after the date of receipt by the Secretary General of such notification.

Article 28

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council and any State which has acceded to this Convention of:

(a) any signature;

(b) any deposit of an instrument of ratification, acceptance or accession;

(c) any date of entry into force of this Convention in accordance with Article 21 thereof;

(d) any notification received in pursuance of the provisions of Article 1;

(e) any notification received in pursuance of the provisions of Article 2;

(f) any declaration received in pursuance of the provisions of paragraphs 2 and 3 of Article 23;

(g) any information received in pursuance of the provisions of paragraphs 2 and 3 of Article 24;

(h) any reservation made in pursuance of the provisions of paragraph 1 of Article 25;

(i) the renewal of any reservation carried out in pursuance of the provisions of paragraph 1 of Article 25;

(j) the withdrawal of any reservation carried out in pursuance of the provisions of paragraph 2 of Article 25;

Article 27

1. La présente Convention demeurera en vigueur sans limitation de durée.

2. Toute Partie Contractante pourra, en ce qui la concerne, dénoncer la présente Convention en adressant une notification au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

3. La dénonciation prendra effet six mois après la date de la réception de la notification par le Secrétaire Général.

Article 28

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil et à tout Etat ayant adhéré à la présente Convention:

(a) toute signature;

(b) le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion;

(c) toute date d'entrée en vigueur de la présente Convention conformément à son article 21;

(d) toute notification reçue en application des dispositions de l'article 1;

(e) toute notification reçue en application des dispositions de l'article 2;

(f) toute déclaration reçue en application des dispositions des paragraphes 2 et 3 de l'article 23;

(g) toute information reçue en application des dispositions des paragraphes 2 et 3 de l'article 24;

(h) toute réserve formulée en application des dispositions du paragraphe 1 de l'article 25;

(i) le renouvellement de toute réserve, effectué en application des dispositions du paragraphe 1 de l'article 25;

(j) le retrait de toute réserve, effectué en application des dispositions du paragraphe 2 de l'article 25;

Artikel 27

1. Denna konvention skall gälla utan tidsbegränsning.

2. Avtalsslutande part äger för sitt vidkommande uppsäga konventionen genom tillkännagivande hos Europarådets generalsekreterare.

3. Uppsägningen träder i kraft sex månader efter den dag då generalsekreteraren mottagit tillkännagivandet.

Artikel 28

Europarådets generalsekreterare skall underrätta rådets medlemsstater och varje till denna konvention ansluten stat rörande:

a) undertecknande av konventionen;

b) deponering av ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument;

c) tidpunkt för konventionens ikraftträdande enligt artikel 21;

d) underrättelse enligt artikel 1;

e) underrättelse enligt artikel 2;

f) förklaring enligt artikel 23 punkterna 2 och 3;

g) underrättelse enligt artikel 24 punkterna 2 och 3;

h) reservation enligt artikel 25 punkt 1;

i) förnyelse av reservation enligt artikel 25 punkt 1;

j) återtagande av reservation enligt artikel 25 punkt 2;

(k) any notification received in pursuance of the provisions of Article 26;

(l) any notification received in pursuance of the provisions of Article 27 and the date on which denunciation takes effect.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Strasbourg, this 24th day of April 1967, in English and in French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each of the signatory and acceding States.

(k) toute notification formulée en application des dispositions de l'article 26;

(l) toute notification reçue en application des dispositions de l'article 27 et la date à laquelle la dénonciation prendra effet.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à Strasbourg, le 24 avril 1967 en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats signataires et adhérents.

k) underrättelse enligt artikel 26;

l) tillkännagivande enligt artikel 27 och dagen, då uppsägningen träder i kraft.

Till bekräftelse härpå har undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, underskrivit denna konvention.

Som skedde i Strasbourg den 24 april 1967 på engelska och franska språken, vilka båda texter äger lika vitsord, i ett exemplar, som skall förvaras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare skall överända bestyrkt avskrift av konventionen till de stater, som undertecknat eller anslutit sig till den.

*Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 2 april 1968.***Närvarande:**

f. d. justitierådet LIND,
justitierådet ALEXANDERSON,
regeringsrådet RINGDÉN,
justitierådet WESTERLIND.

Enligt lagrådet den 1 april 1968 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 22 mars 1968, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § föräldrabalken*.

Förslaget, som finns bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsassessorn P. A. Knutsson.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Ingrid Hellström

*Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 5 april
1968.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets utlåtande över förslag till lag om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § föräldrabalken.

Föredraganden upplyser, att lagrådet lämnat förslaget utan erinran, och hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att dels godkänna den inom Europarådet den 24 april 1967 avslutade europeiska konventionen om adoption av barn, dels antaga lagförslaget.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten